Tidningsläsarnas intresse

för bioannonser och -recensioner samt tecknade serier.

En undersökning i Jönköping, Huskvarna,

Byarum och Bankeryd.

April 1944

-

Får ej publiceras
eller på annat sätt
delges utomstående
utan medgivande av
Svenska Gallupinstitutet

Svenska Gallupinstitutet AB
Avd. för marknadsundersökningar

SND
Svensk Nationell
Datatjänst

Detta digitala dokument är tillkommet inom ramen för projektet *”Vad tyckte de i folkhemmet? – digitalisering och tillgängliggörande av Svenska Gallups undersökningar 1942-1956”*.

Projektet finansierades av Riksbankens Jubileumsfond (In11-1179:1). Det har genomförts vid Svensk Nationell Datatjänst.

Digitalisering och efterbearbetning av de tryckta förlagorna har utförts av avdelningen för Digitala tjänster vid Göteborgs universitetsbibliotek.

snd.gu.se/gallup

CC BY

RIKSBANKENS JUBILEUMSFOND
STIFTELSEN FÖR HUMANISTISK OCH SAMHÄLLSVETENSKAPLIG FORSKNING

I.

Undersökningens ändamål, metoden och tillförlitligheten.

Föreliggande undersökning över den tidningsläsande allmänhetens inställning till biografannonserna och filmrecensionerna samt de tecknade serierna utfördes för Jönköpings Postens räkning under förra hälften av april månad 1944. Institutets ordinarie Jönköpingsintervjuare arbetade med personliga besök efter ett i samråd med uppdragsgivaren fastställt formulär i Jönköping och Huskvarna och dessutom i Byarum /en kommun med 3.500 invånare 2 mil söder om Jönköping/ och Bankeryd /en kommun med 2.000 invånare 1 mil norr om Jönköping/. Istället för Bankeryd hade ursprungligen Nykyrka kommun /Mullsjö/ utsetts till undersökningsområde, men invånarna på denna plats visade sig av vissa orsaker vara synnerligen svårbearbetade. Även valet av undersökningsområden skedde efter överenskommelse med Jönköpings Posten.

Förutsättningarna för denna undersökning begränsade i viss mån möjligheterna att med Gallupmetoden allsidigt penetrera de förelagda problemen. De undersökta orterna kan exempelvis inte anses vara representativa för Jönköpings Postens spridningsområde utan har tvärtom utvalts med tanke på att få med särskilt många J.P.-läsare. Intervjuantalet sattes också mycket lågt: 147 intervjuer i Jönköping, 75 i Huskvarna, 40 i Byarum och 38 i Bankeryd. I rapporten har Jönköping och Huskvarna redovisats för sig och landsbygdskommunerna Byarum och Bankeryd sammanförts till ett. Med så relativt litet antal intervjuer får givetvis slumpen stort spelrum vid intervjuernas tagande, och resultatens matematiska felmarginal måste bli betydande. Men de intervjuade har utvalts med största möjliga hänsyn till platsernas skilda karaktärer ifråga

om befolkningssammansättningen, och för övrigt har Gallupmetoden tillämpats så långt förhållandena medgivit. Under sådana omständigheter torde undersökningens utslag tillräckligt noga ange de faktiskt förefintliga tendenserna i olika avseenden, även om institutet måste vara angeläget påpeka att vissa ojämnheter i de enskilda procentsatserna torde få tillskrivas metodens begränsning i detta fall.

Undersökningens huvuduppgift har varit att utröna det intresse invånarna i Jönköping, Huskvarna, Byarum och Bankeryd ägnar biografernas program i sina hemorter - i vilken utsträckning de själva går på bio, hur de följer med vilka filmer som visas, om de läser bioannonserna och filmrecensionerna resp. saknar dem i sin dagliga tidning. Jönköpings Postens speciella inställning till biografernas verksamhet gjorde det särdeles angeläget att studera denna allmänhetens inställning parallellt i de skilda tidningarnas läsekretsar.

Dessa synpunkter har varit vägledande vid sammanställningen av det vid undersökningen begagnade frågeformuläret /sid. 6 och 7/. Någon bearbetning av frågorna 1 b och 1 c har inte företagits då de här endast haft till uppgift att väcka den intervjuades intresse för undersökningen och i övrigt saknar värde i detta sammanhang.

Utöver frågorna om biograferna sträcker sig undersökningen in på ett annat i Jönköping och på andra håll tidningsaktuellt område: intresset för de tecknade serierna inom familjernas olika åldersskikt och bland läsare av dagstidningar till skillnad från läsare av veckotidningar o.s.v. Den i detta senare fallet använda metoden

att låta den intervjuade svara för hela familjens "serieintresse" har både för- och nackdelar. Främsta fördelen skulle vara att det för den slutliga statistiken underliggande materialet ungefär tredubblats i förhållande till intervjumängden, varjämte befolkningskategorier som småbarn och yngre ungdom, vilka eljest stannat utanför undersökningen, blivit representerade. En nackdel utgör svårigheten i en del familjer att redogöra för övriga familjemedlemmars vanor och intressen, något som lätt gör sig särskilt märkbart när intervjumaterialet är litet.

Det efter ovan angivna överväganden utarbetade frågeformuläret redovisas på följande sidor.

Frågeformuläret.

1a. Hur många gånger har Ni varit på bio under de senaste fyra veckorna?

... 1 gång ... 2 ggr ... 3 ggr ... 4-5 ggr ... 6 ggr el. fler

... ingen gång sista 2-7 mån ... går aldrig numera ... aldrig varit

1b. Vilket ser Ni helst svenska eller utländska filmer?

... svenska ... utländska ... vet inte

Varför? ..... vet inte

1c. /Om utländsk film/ Vad är det som Ni inte tycker om i svensk film?

/öppet svar/ ..... vet inte

Kommentar: .....

2a. Hur får Ni reda på vilka filmer som visas? /öppet svar/ .....

.....

Kommentar: .....

2b. Följer Ni med bioprogrammen i tidningsannonserna?

... ja ... nej ... finns inga i min tidning

/om finns inga i min tidning/

2c. Skulle Ni tycka att det vore värdefullt att ha bioannonserna i Er tidning?

... ja ... nej ... vet inte

Kommentar: .....

2d. Läser Ni filmrecensioner?

... ja ... nej ... finns inga i min tidning

Kommentar: .....

/om "finns inga i min tidning"/

2e. Skulle Ni tycka att det vore värdefullt att ha filmrecensionerna i Er tidning?

... ja ... nej ... vet inte

Kommentar: .....

3a. Vet Ni vilka som läser serier i dags- eller veckotidningar i Er familj?

3b. I dagstidningar: ... jag själv ... min hustru ... min man ... st. andra fam.medlemmar över 20 år ... st. i åldern 15-19 år ... st. i åldern 10-14 år ... st. i åldern under 10 år ... vet inte

3c. I veckotidningar: ... jag själv ... min hustru ... min man ... st. andra familjemedlemmar över 20 år ... st. i åldern 15-19 år ... st. i åldern 10-14 år ... st. i åldern under 10 år ... vet inte

3d. Vilken dagstidning läser Ni? .....

... ingen särskild ... läser ingen alls

Familjens storlek: ... man ... hustru ... st. övriga över 20 år

... st. i åldern 15-19 år ... st. i åldern 10-14 år

... st. under 10 år

Namn: ..... Eget yrke: ..... /mannens yrke/ .....

Stad,köping, by: ..... Kommun: .....

Adress: ..... Intervjuare: ..... Datum: .....

... Kv. ... Man ... BS ... M ... A 20-29 30-49 50-64 65-

... Jo ... Ön ... OG ... G ... ÄF ... L ... S

II.

Några typiska drag

hos

Jönköpings-Postens läsekrets

/i Jönköping, Huskvarna,
Byarum och Bankeryd/

Med reservation för bristande exakthet på grund av intervjumaterialets ringa omfattning presenteras nedan några data som framkommit ur undersökningen och tjänar till att i några avseenden allmänt karakterisera Jönköpings Postens läsekrets och tidningens ställning på tidningsmarknaden i de fyra undersökta områdena. Byarum och Bankeryd har i redovisningen sammanförts under en rubrik: "Landsbygden". För att underlätta en bedömning av dessa siffror lämnas även en översikt över sammansättningen av de intervjuade befolkningsgrupperna i deras helhet.

Som läsare av Jönköpings Posten räknar sig enligt denna summariska Gallupstatistik:

I Jönköping	52	procent av befolkningen
I Huskvarna	40	" " "
I Byarum, Bankeryd	81	" " "

I följande tabeller redovisas sammansättningen efter några skilda kriterier hos de grupper som uppger sig läsa endast Jönköpings Posten /"JP"/, endast Smålands Folkblad /"SmF"/ eller endast Smålands Allehanda /"SmA"/. Dessa läsare utgjorde tillsammans 67 procent av alla intervjuade. De övriga var sådana som läste flera ortstidningar, eller någon Göteborgs- eller Stockholms-tidning, enbart eller jämte någon eller några av ortstidningarna. Tidningar som nämndes vid denna undersökning var: Jönköpings-Posten, Smålands Folkblad, Smålands Allehanda, Västgöta Bladet, Skara Tidning, Östgöta Correspondenten, Göteborgs Handels och Sjöfartstidning, Göteborgs Posten, Göteborgs Tidningen, Dagens Nyheter, Stockholms Tidningen, Svenska Dagbladet, Morgon-Tidningen, Aftonbladet, Aftontidningen, Ny Dag.

Av Jönköpings intervjuade befolkning läste som dagstidning

33 procent endast Jönköpings Posten
20 " endast Smålands Folkblad
15 " endast Smålands Allehanda
22 " andra eller flera ortstidningar
20 " Göteborgs- eller Stockholmstidning eventuellt plus ortstidning

Av Huskvarnas intervjuade befolkning

38 procent endast Jönköpings Posten
45 " endast Smålands Folkblad
3 " endast Smålands Allehanda
8 " andra eller flera ortstidningar
6 " Göteborgs- eller Stockholmstidning eventuellt plus ortstidning

Av den intervjuade befolkningen i Byarum och Bankeryd

59 procent endast Jönköpings Posten
6 " endast Smålands Folkblad
3 " endast Smålands Allehanda
13 " andra eller flera ortstidningar
19 " Göteborgs- eller Stockholmstidning eventuellt plus ortstidning.

Speciellt Jönköpings Postens egen läsekrets synes enligt denna undersökning ha följande sammansättning /till jämförelse visas sammansättningen av "hela befolkningen", d.v.s. samtliga vid detta tillfälle intervjuade/:

I Jönköping:

	JP %	Hela befolkningen %
Män	47	55
Kvinnor	53	45
"Högre klassen"	9	8
"Medelklassen"	40	33
"Arbetarklassen"	51	59

	JP %	Hela befolkningen %
Ensamboende	9	9
Familjer med endast personer över 20 år	49	47
Med 15-19-åringar	19	16
Med 10-14-åringar	10	7
Med barn under 10 år	25	31
Besöker bio 1 gång i månaden	11	17
" " 2 ggr " "	6	10
" " 3 " " "	2	6
" " 4-5 " " "	-	4
" " 6 el.fler ggr i månaden	-	3
Besökte bio sist för 2-7 månader sedan	9	13
Går aldrig på bio	72	47
I Huskvarna:		
Män	43	46
Kvinnor	57	54
"Högre Klassen"	7	5
"Medelklassen"	43	31
"Arbetarklassen"	50	64
Ensamboende	7	4
Familjer med endast personer över 20 år	67	54
Med 15-19-åringar	18	25
Med 10-14-åringar	15	10
Med barn under 10 år	8	17
Besöker bio 1 gång i månaden	17	18
" " 2 ggr " "	9	10
" " 3 " " "	6	11
" " 4-5 " " "	-	3
" " 6 el.fler ggr i månaden	-	4

	JP %	Hela befolkningen %
Besökte bio sist för 2-7 månader sedan	15	16
Går aldrig på bio	53	38
I Byarum och Bankeryd:		
Män	49	54
Kvinnor	51	46
"Högre klassen"	4	5
"Medelklassen"	49	50
"Arbetarklassen"	47	45
Ensamboende	12	18
Familjer med endast personer över 20	40	36
Med 15-19-åringar	15	13
Med 10-14- "	8	11
Med barn under 10 år	34	29
Besöker bio 1 gång i månaden	9	9
" " 2 ggr " "	7	9
" " 3 " " "	4	5
" " 4-5 " " "	5	6
" " 6 el.fler ggr i månaden	1	3
Besökte bio sist för 2-7 månader sedan	20	20
Går aldrig på bio	54	48

Av dessa tabeller tycks framgå bl.a. att Jönköpings Postens exklusiva läsekrets i Jönköping består av förhållandevis många kvinnor och att medelklassen är mycket starkt representerad i såväl Jönköping som Huskvarna. Beträffande familjernas sammansättning så förefaller i Huskvarna de familjer som läser endast J.P. vara äldre än genomsnittet. Det mindre bio-

SVENSKA GALLUP INSTITUTET

intresset hos J.P.-läsarna är tydligast i Jönköping.

På landsbygden är skillnaden mellan J.P.-läsarna och hela den intervjuade befolkningen betydligt mindre än i städerna.

III

Hur allmänheten får reda på vilka filmer som visas, om den följer med bioannonserna och läser filmrecensionerna.

/I Jönköping, Huskvarna, Byarum och Bankeryd/

Fråga 2a.

"Hur får Ni reda på vilka filmer som visas?"

En av de tre sidor, från vilka frågan om intresset för biograferna och filmerna angreps, avsåg möjligheten och "ivern" att följa med biografernas program. Svaren skulle här avges fullt öppet för att sedan grupperas på institutet efter en enhetlig norm. Det visade sig att svaren utan våld kunde fördelas under dessa alternativ:
1. Genom anslagen vid biograferna eller på anslagstavlor i orten, 2. Genom tidningsannonser, 3. Genom bekanta, 4. Följer inte med vad som visas.

Resultatet av denna fråga blev:

Jönköping:

	Totalt %	JP %	SmF %	SmA %
Anslagen vid biograferna	6	17	3	-
Tidningsannonser	43	4	48	76
Bekanta	3	6	3	-
Följer inte med vad som visas	48	73	46	24

Huskvarna:

Anslagen vid biograferna	18	39	-	-
Tidningsannonser	45	4	70	100
Bekanta	1	4	-	-
Följer inte med vad som visas	36	53	30	-

Byarum och Bankeryd.

Anslagen vid biograferna	25	17	67	-
Tidningsannonser	11	4	33	-
Bekanta	14	19	-	-
Följer inte med vad som visas	50	60	-	100

Jönköpings Postens "exklusiva" läsare är alltså huvudsakligen hänvisade till biografernas anslagstavlor eller bekantas erfarenhet i den mån de önskar veta vad biograferna ger /endast 4 procent går exempelvis till annan tidning för att studera annonserna/. Bland de andra ortstidningarnas läsare fyller tydligen bioannonserna en stor uppgift härvidlag /48 resp. 76 procent av Smålands Folkblads resp. Smålands Allehandas läsare studerar i Jönköping dessa annonser/.

Vid bedömandet av denna statistik måste man även ta hänsyn till att J.P:s läsare mindre än övriga intresserar sig för filmerna. Detta framgår av tabellerna sid. 11 och 12, enligt vilka 72 procent i Jönköping, 53 procent i Huskvarna och 54 procent i Byarum och Bankeryd aldrig går på bio. Dessa procenttal svarar ju tämligen väl mot det antal J.P.-läsare som inte följer med vad som visas på biograferna. Vissa ojämnheter i statistiken särskilt beträffande Smålands Allehanda och Smålands Folkblad beror på att detta intervjumaterial är mycket litet här liksom även på övriga frågor. Trots detta har procenttalen ansetts kunna ha något värde för jämförelser.

Fråga 2b.

"Följer Ni med bioprogrammen i tidningsannonserna?"

Denna fråga inriktar sig speciellt på att få fram ett uttryck för intresset för bioannonserna. Redan närmast föregående tabeller gav en antydan om detta.

Jönköping:

	Tot. %	JP %	SmF %	SmA %
Följer med bioprogrammen i tidningsannonser	44	9	48	76
Finns inga bioannonser i min tidning	8	19	-	-
Ej intresserad av film	48	72	52	24

Huskvarna:

	Tot. %	JP %	Smf %	SmA %
Följer med bioprogrammen i tidningsannonser	45	-	73	100
Finns inga bioannonser i min tidning	19	46	-	-
Ej intresserad av film	36	54	27	-

Byarum och Bankeryd:

Följer med bioprogrammen i tidningsannonser	19	2	67	-
Finns inga bioannonser i min tidning	33	40	-	-
Ej intresserad av film	48	58	33	100

I Jönköping fick man alltså genom denna direkta fråga fram ytterligare 5 procent J.P.-läsare /i förhållande till resultatet av fråga 2a/ som förklarar sig studera bioannonser mer eller mindre regelbundet för att se vad biograferna ger. Svaren bestyrker eljest tidigare gjorda iakttagelser om särarten i detta fall hos Jönköpings Postens läsekrets. Den grupp som söker sig från J.P. till andra ortstidningar för att kunna följa med bioprogrammen i annonserna är som synes inte mycket stor, men den därunder redovisade gruppen /"Finns inga bioannonser i min tidning"/ får väl också i någon mån anses spontant uttrycka en viss saknad av bioannonserna, då de helt likgiltiga förts till en grupp för sig.

Fråga 2d.

"Läser Ni filmrecensioner?"

Resultatet av denna fråga blir särskilt intressant om det ställes vid sidan av de två föregående frågornas resultat.

Jönköping:

	Tot. %	JP %	SmF %	SmA %
Läser filmrecensioner	38	-	48	67
Läser ej filmrecensioner	5	-	3	10
Finns inga filmrecensioner i min tidning	9	28	-	-
Ej intresserad av film	48	72	49	33

Huskvarna:

Läser filmrecensioner	42	-	70	100
Läser ej filmrecensioner	1	-	3	-
Finns inga filmrecensioner i min tidning	18	47	-	-
Ej intresserad av film	39	53	27	-

Byarum och Bankeryd:

Läser filmrecensioner	15	2	50	-
Läser ej filmrecensioner	6	-	50	-
Finns inga filmrecensioner i min tidning	30	40	-	-
Ej intresserad av film	49	58	-	100

Det visar sig att det är ytterst få av de "exklusiva" J.P.-läsarna som går till annan ortstidning för att läsa speciellt filmrecensioner. Procenten 28 /i Jönköping/, 47 /i Huskvarna/ och 42 /på Landsbygden/ visar dock att det finns en ansenlig del av J.P:s läsare, som markerar ett visst intresse för recensioner /i motsats till dem som öppet förklarar att de ej är intresserade av film/. De helt ointresserade utgör här liksom när det gällde bioannonserna ungefär lika stora delar av folket som de som aldrig går på bio.

Studerar man resultatet för de övriga tidningarna är det ju högst påfallande hur allmänt filmrecensionerna läses. En jämförelse av frågorna 2b och 2d visar att de regelbundna läsarna av bioannonserna /vilka väl i stort sett är desamma som biosökarna/ är obetydligt fler än de som ägnar recensionerna sitt intresse. Skillnaden är för Smålands Folkblads del i Jönköping praktiskt taget ingen.

IV.

Inställningen hos Jönköpings Postens egna läsare till biografannonser och filmrecensioner.

/i Jönköping, Huskvarna, Byarum och Bankeryd/

Fråga 2c.

"Skulle Ni tycka det vore värdefullt att ha bioannonser i Er tidning?"

Vid Gallupundersökningen frågades också de som har Jönköpings Posten som enda dagliga tidning om de för sin personliga del skulle tycka det vore värdefullt att ha bioannonser och filmrecensioner i sin tidning.

Opinionsutslaget beträffande bioannonserna blev detta:

	Jönköping %	Huskvarna %	Byarum, Bankeryd %
Ja	15	40	28
Nej	85	65	68
Vet inte	-	-	4

Av de speciella J.P.-läsarna har ju tidigare /sid. 16/ 28 procent i Jönköping förklarat sig endera "följa med" bioprogrammen i andra tidningars annonser eller konstaterat som ett inte helt likgiltigt faktum, att deras tidning saknar dylika annonser, och motsvarande procent i Huskvarna var 46, i Byarum,Bankeryd 42. Det kan alltså förefalla som om de filmintresserade J.P.-läsarna i Jönköping till rätt stor del är nöjda även utan bioannonser, och i Byarum,Bankeryd finns av detta att döma en liknande inställning. I Huskvarna är förhållandet ett helt annat.

Fråga 2e.

"Skulle Ni tycka det vore värdefullt att ha filmrecensionerna i Er tidning?"

När det gällde behovet hos J.P.-läsarna av filmrecensionerna blev resultatet:

	Jönköping %	Huskvarna %	Byarum, Bankeryd %
Ja	23	36	23
Nej	77	64	62
Vet inte	-	-	15

I själva Jönköping är intresset för att ha filmrecensionerna i sin tidning t.o.m. tydligt större än behovet av att kunna följa med bioprogrammen i annonser i tidningen - ett i och för sig mycket intressant faktum. Landsbygdens tydliga tveksamhet är ju i detta fall inte förvånande, då recensionerna i största utsträckning behandlar filmer som inte kan väntas bli visade på dessa orter medan man ännu har recensionerna i minnet.

V.

Intresset för de tecknade serierna i dags- och veckopressen.

/i Jönköping, Huskvarna, Byarum och Bankeryd/

Fråga 3.

"Vet Ni vilka som läser serier i dags- och veckotidningar i Er familj?"

Frågan om läsningen av de tecknade serierna hade formulerats så att den skulle innefatta utom personer över 20 år även familjemedlemmar i åldersgrupperna 15/19 år, 10-14 år och barn under 10 år. De tillfrågade hade nämligen att svara för intresset i hela sin familj. Därmed ansågs det möjligt att åstadkomma en schematisk bild av detta intresses fördelning ned genom samtliga åldrar. Att familjemedlemmarna ofta har vissa svårigheter att yttra sig om de anhörigas smak och intressen måste givetvis tagas med i beräkningen liksom att detta med säkerhet drabbar stora familjer mest. De som inte kunnat besvara dessa frågor utgjorde sålunda av alla intervjuade:

	Jönköping %	Huskvarna %	Byarum, Bankeryd %
Ifråga om dagstidningarna	21	28	23
" " veckotidningarna	16	23	24

De grupper som blivit särskilt decimerade av denna grund har varit barn under 10 år i Huskvarna och 10-14-åringar i Huskvarna, Byarum och Bankeryd. För Jönköpings del har materialet i sin helhet blivit betydligt bättre sammansatt, varför Jönköpingssiffrorna också torde besitta en avsevärt större noggrannhetsgrad än Huckvarna- och Byarum,Bankeryd-siffrorna. För en konturdragning av de allmänna tendenserna ifråga om intresset för de tecknade serierna kan nedanstående siffror trots sina svagheter anses fylla sin uppgift tillräckligt väl.

Följande procent läser enligt denna statistik serier i de olika åldersgrupperna och på skilda orter"

I dagstidningarna:	Jönköping %	Huskvarna %	Ryarum, Bankeryd %
Över 20 år	61	56	48
15-19-åringar	52	50	47
10-14-åringar	29	38	33
Under 10 år	22	5	31
I veckotidningar:			
Över 20 år	73	62	42
15-19-åringar	61	68	33
10-14-åringar	36	62	42
Under 10 år	25	5	54

Bakom alla dessa procenttal döljer sig naturligtvis en mängd skiftande faktorer: "läsvärdet" i allmänhetens ögon av speciellt de tecknade serier, de tillfrågade familjerna själva har tillgång till, den utsträckning i vilken de tillfrågade familjerna håller sig med dags- resp- veckotidningar o.s.v. Dessa förhållanden har inte närmare utretts i denna undersökning. Vissa differenser mellan det statistiskt belysta serieintresset i städerna och på landsbygden liksom i intresset för veckotidningarnas serier i förhållande till intresset för dagstidningarnas serier torde kunna förklaras av dessa olikheter i tillgången till tidningar.

Statistiken som den här föreligger säger att personer över 20 år läser de tecknade serierna i allra största utsträckning och de lägre åldrarna tydligt mindre ofta. Då intresset för serierna är störst hos dem som väl i allmänhet kan förmodas bestämma över valet av tidning

/de vuxna i familjen/ förefaller onekligen de tecknade serierna att höra till en tidnings mest "dragande" avdelningar. Lantborna läser visserligen serier mindre ofta än stadsborna men även hos dem är serieintresset mycket markerat och säkert förankrat i de vuxna åldrarna.

Stockholm den 31/5 1944